2024 (2) THCR

తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానం, హైదరాబాద్

పి.శామ్ కోశి, న్యాయమూర్తి

మరియు

సాంబశివరావు నాయుడు, న్యాయమూర్తి

క్రిమినల్ అప్పీల్ నెం.676/2014

తీర్పు తేదీ: 22.04.2024

బొల్లి కురుమూర్తి.

వర్సెస్

స్టేట్ ఆఫ్ తెలంగాణ Rep. బై పబ్లిక్ ప్రసిక్యూటర్

తీర్పు:

మహబూబ్ నగర్ జిల్లా గద్వాలలోని మూడవ అదనపు జిల్లా మరియు సెషన్స్ కోర్టు, సెషన్స్ కేసు నెం.464/2013లో 10.03.2014 నాటి తీర్పు(సంక్షిప్తంగా, 'ఆక్షేపిత తీర్పు'). మరియు శిక్షతో బాదితుడై క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్, 1973 లోని సెక్షన్ 374 (2) కింద అప్పీలుదారుడు / నిందితుడు ధాఖల చేసిన అప్పీల్ ఇది

2. అప్పీలుదారు తరపు న్యాయవాది శ్రీ పి.ప్రభాకర్ రెడ్డి మరియు ప్రతివాది-రాష్ట్రం తరపున పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ వాదనలు వినిపించారు.

3. గద్వాల్లోని 3వ అదనపు జిల్లా మరియు సెషన్స్ కోర్టు, ఈ తీర్పును అనుసరించి, అప్పీలుదారుడు/నిందితుడు భారతీయ శిక్షాస్మృతిలోని సెక్షన్లు 302 & 379 కింద నేరాలకు పాల్పడినట్లు నిర్ధారించి, సెక్షన్ 302 కింద చేసిన నేరానికి అప్పీలుదారు/నిందితుడికి జీవిత ఖైదు తో పాటు రూ. 1,000/- జరిమానా విధించింది మరియు, సెక్షన్ 392 ప్రకారం శిక్షార్హమైన నేరానికి, ఐదేళ్ల కఠిన కారాగార శిక్షతో పాటు రూ. 5,000/- జరిమానా విధించబడినది మరియు భారత శిక్షాస్మృతి 1860 లోని రెండు శిక్షలు ఏకకాలంలో మరియు డిఫాల్ట్ షరతుతో అమలు చేయబడతాయి.

4. ప్రాసిక్యూషన్ యొక్క సంక్షిప్త కేసు ఏమిటంటే, 17.07.2012 న, అప్పీలుదారు / నిందితుడు, మృతుడి వద్ద ఉన్న తన నగదును సుమారు రూ .1,500 నుండి 2,000 నగదు మరియు అతని మొబైల్ ఫోన్ను దోచుకోవడానికి, ఆత్మకూరు పరిధిలో సుదర్శన్ రెడ్డి అనే వ్యక్తి యొక్క పశువుల కొట్టంలో మృతుడిని హత్య చేశాడు. పిటిషనర్/నిందితుడు మృతుడి తలపై, ముఖంపై రాయితో దాడి చేసినట్లు పేర్కొన్నారు. శ్రీమతి కె.లక్ష్మమ్మ (PW.3) (మృతుడు తల్లి) ఇచ్చిన ఫిర్యాదు ప్రకారం, మృతుడు 17.07.2012 తెల్లవారుజామున తన కుమార్తెకు స్థానిక మరియు ఆదాయం ధృవీకరణ పత్రం కోసం ఆత్మకూరు వెళ్ళడానికి తన ఇంటి నుండి బయలుదేరాడు. అయితే, ఆ రోజు తిరిగి రాలేదు. మరుసటి రోజు ఉదయం ఆత్మకూరు పరిధిలోని సుదర్శన్ రెడ్డి పశువుల కొట్టంలో తన కుమారుడు (మృతుడు) చంద్రైడు శవమై కనిపించాడని ఆమెకు సమాచారం అందింది. వెంటనే ఫిర్యాదుదారు కుటుంబ సభ్యులు తో సంఘటనా స్థలానికి చేరుకుని చూడగా మృతుడు రక్తపు మడుగులో తల పగిలిపోయి, దంతాలు విరిగి రక్తం కారుతూ కనిపించాడు మరియు మృతుడి మొబైల్ ఫోన్ కనిపించలేదు.

5. మృతుడి మొబైల్ ఫోన్ నుంచి శ్రీ కొండన్న (ఎల్డబ్ల్యూ.10) అనే వ్యక్తికి చివరి కాల్ చేసినట్లు దర్యాప్తులో తేలింది. కొండన్నను విచారించిన తరువాత, అప్పీలుదారు/నిందితుడు ఆర్థిక సంక్షోభాన్ని ఎదుర్కొంటున్నందున కుటుంబ అవసరాలను తీర్చడానికి మొబైల్ ఫోన్ను సగం ధరకు విక్రయించాలనుకుంటున్నానని పేర్కొంటూ తన మొబైల్ ఫోన్ నుండి అప్పీలుదారు/నిందితుడి నుండి తనకు కాల్ వచ్చిందని ఆయన తెలియజేశారు. దీని ఆధారంగా, అప్పీలుదారు /నిందితుడిని 01.08.2012 లో అరెస్టు చేశారు, ఆ తరువాత LWs.13 మరియు 14 లను అతని ముందు పిలిచారు మరియు నేరాంగీకార వాంగ్మూలాన్ని నమోదు చేశారు, ఇందులో అప్పీలుదారుడు/నిందితుడు మొబైల్ ఫోన్ మరియు నగదు కోసం నేరాన్ని అంగీకరించినట్లు పేర్కొన్నాడు.

6. అనంతరం ఛార్జిషీట్ దాఖలు చేసి ఈ విషయాన్ని గద్వాల్లోని 3వ అదనపు సెషన్స్ జడ్జి ముందు విచారణకు, సెషన్స్ కేసు నెం.464/2013గా నమోదు చేశారు. ప్రాసిక్యూషన్ మొత్తం 12 మంది సాక్షులను విచారించింది, అంటే PWs.1 నుండి 12 వరకు. ప్రతిగా, డిఫెన్స్ తరఫున ఇద్దరు సాక్షులను విచారించారు, అనగా(DW.1 మరియు 2), మరియు ప్రాసిక్యూషన్ తరఫున P.1 నుండి P.4 వరకు ప్రదర్శనలు గుర్తించబడ్డాయి మరియు PW.6 యొక్క క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ సమయంలో వెలువడిన పరస్పర విరుద్ధమైన వాంగ్మూలం యొక్క సంబంధిత భాగాన్ని Ex.D.1గా గుర్తించారు. అనంతరం

క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ 1973లోని సెక్షన్ 313 కింద అప్పీలుదారు /నిందితుడి వాంగ్మూలాన్ని నమోదు చేశారు.

7. ఆ తర్వాత ట్రయల్ కోర్టు 06.03.2014న సెషన్స్ కేసు నెం.464/2013లో అప్పీలుదారుడు/నిందితుడిని దోషిగా నిర్ధారిస్తూ తీర్పు వెలువరించింది.

8. ప్రస్తుత అప్పీలును అప్పీలుదారుడు/ నిందితుడు దాఖలు చేశారు.

9. ప్రాసిక్యూషన్ యొక్క మొత్తం కేసు సందర్భోచిత సాక్ష్యాలపై ఆధారపడి ఉందని, అప్పీలుదారు / నిందితుడిని నేరంలో ఇరికించేంత బలమైన ప్రత్యక్ష సాక్ష్యాలు లేవని అప్పీలుదారు / నిందితుడి తరఫు న్యాయవాది వాదించారు. అప్పీలుదారు/నిందితుడి వద్ద నుండి స్వాధీనం చేసుకున్నట్లు చెప్పబడిన మొబైల్ ఫోన్ తప్ప, ప్రాసిక్యూషన్ వద్ద ఎటువంటి ఖచ్చితమైన ఆధారాలు అందుబాటులో ఉన్నట్లు కనిపించడం లేదని, దీని ద్వారా అప్పీలుదారు మాత్రమే ఈ నేరానికి పాల్పడి ఉండవచ్చని, మరెవరూ కాదని నిశ్చయంగా చెప్పలేమని ఆయన వాదించారు. ప్రాసిక్యూషన్ నిరూపించడంలో ఘోరంగా విఫలమైందని ఆయన వాదించారు: (1) స్వాధీనం చేసుకున్నట్లు చెప్పబడుతున్న మొబైల్ ఫోన్ వాస్తవానికి మృతుడిది; (2) సదరు మొబైల్ ఫోన్ ను స్వాధీనం చేసుకోవడానికి పిటిషనర్ మృతుడిని దోచుకున్నాడా; మరియు (iii) శ్రీ కొండన్న (ఎల్డబ్ల్యు.10) చేసిన వాంగ్మూలం నమ్మదగినదా, అని తోసిపుచ్చలేము;ఎందుకంటే మొబైల్ ఫోన్ను దొంగిలించి లేదా మృతుడి నుండి కొనుగోలు చేసి, ఆ తరువాత అప్పీలుదారు / నిందితుడితో చేతులు మారే అవకాశం ఉంది, మరియు ఈ అంశంపై ఎటువంటి దర్యాప్తు జరగలేదు లేదా దీనికి సంబంధించి ప్రాసిక్యూషన్ నుండి ఎటువంటి ఆధారాలు లేవు.

10. మృతుడి మృతదేహం దొరికిన సంఘటనా స్థలానికి అప్పీలుదారు / నిందితుడికి ఎలాంటి సంబంధం లేదని, అప్పీలుదారు / నిందితుడు అతని మొబైల్ ఫోన్, మృతుడి వద్ద ఉన్న నగదును దోచుకోవడానికి ఆ ప్రాంతానికి వెళ్లడానికి ఎటువంటి కారణం లేదని అప్పీలుదారు / నిందితుడి తరఫు న్యాయవాది వాదించారు.

11. దీనికి విరుద్ధంగా, ట్రయల్ కోర్టు ఆమోదించిన తీర్పు మరియు నేరారోపణను సమర్థించిన పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్, అది PW.10 ముందు చేసిన అప్పీలుదారు/నిందితుడి నేరాంగీకార ప్రకటన అని వాదించారు, అది ప్రాసిక్యూషన్ కేసును సహేతుకమైన సందేహానికి తావులేకుండా రుజువు చేస్తుంది, ఎందుకంటే PW.10 ముందు చేసిన నేరాంగీకారం మరియు అప్పీలుదారు/నిందితుడి సూచన మేరకు చేసిన రికవరీ కూడా ప్రాసిక్యూషన్ కేసును రుజువుచేస్తున్నాయి.

12. పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ ప్రకారం, పిడబ్ల్యు.10 మృతుడికి చెందిన మొబైల్ ఫోన్ ను స్వాధీనం చేసుకుందని మరియు మృతుడి నుండి అప్పీలుదారుడు / నిందితుడు దోచుకున్న మొత్తంలో రూ.300 నగదు మిగిలి ఉందని నిర్ధారించింది, ఇది ప్రాసిక్యూషన్ కేసును మరింత బలపరుస్తుంది.
పైన పేర్కొన్న క్రిమినల్ కేసుతో పాటు, అప్పీలుదారుడు/ నిందితుడు దోపిడీ మరియు దొంగతనం యొక్క మరికొన్ని క్రిమినల్ కేసులలో కూడా పాల్గొన్నాడని పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ యొక్క వాదన, అవి ఐపిసి సెక్షన్ 324 కింద క్రైమ్ నెం.5/2010, ఐపిసి సెక్షన్ 394 కింద క్రైమ్ నెం.52/2010 మరియు సెక్షన్ 394 కింద క్రైమ్ నెం.147/2011, సెక్షన్ 3. ఇవన్నీ పి.ఎస్.ఆత్మకూరులో నమోదు చేయబడ్డాయి, ఇది అప్పీలుదారు ఒకే రకమైన దోపిడీ నేరాలకు పాల్పడిన ట్రాక్ రికార్డు ఉన్నందున ప్రాసిక్యూషన్ కేసుకు మరింత మద్దతు ఇస్తుంది. ఫోరెన్సిక్ సైన్స్ ల్యాబొరేటరీ (F.S.L.)) నివేదికలో కూడా రక్తపు మరకలు కనిపించాయని, అప్పీలుదారు/ నిందితుడు విసిరివేసిన రాయిని అరెస్టు చేసిన తర్వాత నేరం జరిగిన ప్రదేశానికి తీసుకెళ్లినప్పుడు అతని ప్రోద్బలంతో స్వాధీనం చేసుకున్నారని, ఇది ప్రాసిక్యూషన్ కేసును మరింత బలపరుస్తుందని పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ వాదించారు. అందువలన, పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ అప్పీలును తిరస్కరించాలని మరియు శిక్షను ధృవీకరించాలని ప్రార్థించాడు.

13. ఇరువైపులా ఉన్న వాదనలను, రికార్డులను పరిశీలిస్తే మృతుడు (చంద్రైడు) తన కుమార్తెకు ఆత్మకూరు తహసీల్దార్ కార్యాలయం నుంచి ఏదో సర్టిఫికేట్ కోసం హైదరాబాద్లోని తన ఇంటి నుంచి ఆత్మకూరుకు బయలుదేరాడు. మృతుడి కుటుంబ సభ్యుల కథనం ప్రకారం.. 17.07.2012న ఇంటి నుంచి బయలుదేరే సమయంలో మృతుడి వద్ద 99121 55358 నంబరు గల మొబైల్ ఫోన్, రూ.2 వేల నగదు ఉన్నాయి. మృతుడు ఆత్మకూరు చేరుకోగానే PW.5కు ఫోన్ చేశాడని, స్వగ్రామమైన తిప్పడంపల్లికి వెళ్లాలని అనుకుంటున్నాడని, ఆ తర్వాత మృతుడి ఆచూకీ లభించలేదని మృతుడి కుటుంబ సభ్యులు ఆరోపిస్తున్నారు.మరుసటి రోజు ఆత్మకూరు గ్రామ శివారులోని సుదర్శన్ రెడ్డి అనే వ్యక్తికి చెందిన పశువుల కొట్టంలో మృతుడు శవమై కనిపించాడని కుటుంబ సభ్యులకు సమాచారం అందింది. అనంతరం కుటుంబ సభ్యులు, ఇతర బంధువులతో కలిసి ఆత్మకూరుకు వెళ్లి చూడగా పశువుల కొట్టంలో తలకు తీవ్ర గాయాలు, నోట్లో గాయాలతో దంతాలు విరిగిపోయిన మృతదేహాన్ని కనుగొన్నారు.

14. ఈ సమయంలో అవసరమైనది ఏమిటంటే, PW.12 (దర్యాప్తు అధికారి) దర్యాప్తులో మృతుడి మొబైల్ ఫోన్ అదే నెంబరు 99121 55358తో ఉందని, ఏ నంబర్ నుంచి 99488 24012 నెంబరుకు చివరి కాల్ చేశారో నిర్ధారించారు. విచారణలో ఆ మొబైల్ నెంబర్ 99488 24012 కొండన్న (ఎల్డబ్ల్యూ.10) అనే వ్యక్తికి చెందినదిగా గుర్తించారు. కొండన్న (LW.10)ను ప్రశ్నించగా, తాను ఆర్థిక

ఇబ్బందులను ఎదుర్కొంటున్నందున కుటుంబంలో కొన్ని వైద్య ఖర్చుల కోసం తన మొబైల్ ఫోన్ను సగం ధరకు అమ్ముతానని అప్పీలుదారు / నిందితుడి నుండి తనకు కాల్ వచ్చిందని అతను వెల్లడించాడు. అప్పీలుదారు /నిందితుడి నుంచి తనకు చివరి కాల్ వచ్చిందని కొండన్న (LW.10) వాంగ్మూలం మినహా, కొండన్న చెప్పింది నిజమేనని ప్రాసిక్యూషన్ వద్ద ఎలాంటి ఆధారాలు లభ్యం కావడం లేదు. ఇక్కడే మృతుడి నుంచి మొబైల్ ఫోన్ ను తొలగించడంలో కొండన్న ప్రమేయం ఉందనే అప్పీలుదారు తరపు న్యాయవాది వాదనను తోసిపుచ్చలేము. అంతేకాకుండా కొండన్న (LW.10) మొబైల్ ఫోన్ ను అప్పీలుదారు/నిందితుడికి తక్కువ ధరకు విక్రయించే అవకాశాలను కూడా తోసిపుచ్చలేము. అప్పీలుదారు /నిందితుడి ఇంటి నుంచి రూ.300/- స్వాధీనం చేసుకోవడం అసాధ్యం, ఎందుకంటే ఆ మొత్తం ప్రతి ఇంటిలో, కాకపోతే అంతకంటే ఎక్కువ లభిస్తుంది. మృతుడు తీసుకెళ్లిన కరెన్సీ, దోచుకున్నట్లు చెబుతున్న కరెన్సీని గుర్తించిన దాఖలాలు లేవు, అలా చేసిన నేరారోపణ వాంగ్మూలం తప్పు.

15. నేరఅంగీకార వాంగ్మూలానికి పంచ్ సాక్షిగా చెప్పబడే PW.10 యొక్క వాంగ్మూలానికి సంబంధించి, PW.10 ను పోలీసు అధికారులే పంచ్ గా వ్యవహరించడానికి పిలిచారు, మరియు నేరఅంగీకార వాంగ్మూలం చేస్తున్నప్పుడు, పోలీసులు అందుబాటులో ఉన్నారు అనే సాధారణ కారణం వల్ల ఆమోదయోగ్యత సందేహాస్పదంగా ఉంది. అందువలన, నేరఅంగీకర ప్రకటన దాని వాస్తవికతను కోల్పోతుంది. మృతుడు మరియు అప్పీలుదారు / నిందితుడు ఒకరికొకరు తెలిసినవారు అని చూపించడానికి ఎటువంటి ఆధారాలు అందుబాటులో లేనందున ప్రాసిక్యూషన్ కేసు కూడా అనుమానాస్పదంగా మారుతుంది. ఇద్దరు గుర్తుతెలియని వ్యక్తులు, అంటే మృతుడు మరియు అప్పీలుదారు/ నిందితుడు అకస్మాత్తుగా ఒకరితో ఒకరు స్నేహం చేస్తారని మరియు ఒక చోట కల్లు తాగుతారని మరియు మరొక ప్రదేశంలో బీరు తాగుతారని అంగీకరించడం కష్టం; మరియు రూ.200 మొత్తాన్ని రికవరీ చేయడం కొరకు, అప్పీలుదారు/నిందితుడు మృతుడిని హత్య చేశాడని చెప్పబడినప్పుడు, అప్పీలుదారు/నిందితునితో కలిసి తన ఇంటికి వెళ్లడానికి మృతుడు అంగీకరించారు. ప్రాసిక్యూషన్ యొక్క ఈ కథను అంగీకరించడం కష్టం, ఎందుకంటే మొదటిది వారు కలిసి కల్లు తాగినట్లు తగిన ఆధారాలు లేవు మరియు రెండవది వారు కలిసి బీర్ తాగినట్లు తగినంత ఖచ్చితమైన ఆధారాలు లేవు, ఇది ఆయా దుకాణాల నుండి సులభంగా నిర్ధారించవచ్చు. అప్పీలుదారు/ నిందితుడిపై ఇప్పటికే నమోదైన మూడు క్రిమినల్ కేసుల ఆధారంగా అప్పీలుదారు /నిందితుడిని ప్రాసిక్యూషన్ ఇరికించే అవకాశాలను తోసిపుచ్చలేము మరియు ఇంకా పెండింగ్ లో ఉన్న దర్యాప్తును ముగించడానికి పోలీసు అధికారులు సులభంగా భావించి, అప్పీలుదారు/ నిందితుడిపై అభియోగాలు మోపే అవకాశాలను తోసిపుచ్చలేము.

16. ప్రాసిక్యూషన్ చేసిన మరో పొరపాటు ఏమిటంటే, మరణించిన వ్యక్తి తలను నలిగించిన రాయిని వేలిముద్ర నిపుణుల అభిప్రాయం కోసం పంపలేదు, తద్వారా ఆ రాతికి అప్పీలుదారు/మరణించిన వ్యక్తి వేలిముద్ర ఉందా అని నిర్ధారించడానికి. కేవలం ఒక మొబైల్ ఫోన్ ను స్వాధీనం చేసుకోవడం ద్వారా నేరారోపణను అంగీకరించడం కష్టం మరియు అప్పీలుదారు ప్రోద్బలంతో కేవలం మొబైల్ ఫోన్ రికవరీపై మాత్రమే ఆధారపడటం ద్వారా ప్రాసిక్యూషన్ తన కేసును సహేతుకమైన సందేహాలకు అతీతంగా నిరూపించగలిగిందని అంగీకరించడం కూడా కష్టం. మృతుడి వద్ద ఉన్న మొబైల్ ఫోన్ ను అప్పీలుదారు వద్ద ఉంచుకోవడం మృతుడి మొబైల్ ఫోన్ ను దొంగిలించిన కేసు కావచ్చు. మృతుడి మరణంతో అప్పీలుదారు /నిందితుడిని ముడిపెట్టడానికి లేదా లింక్ చేయడానికి ఎటువంటి ఆధారాలు లేనప్పటికీ, అది కూడా సంఘటన జరిగిన ప్రదేశం సుదర్శన్ రెడ్డి అనే వ్యక్తి యొక్క పశువుల కొట్టంలో ఉంది, అప్పీలుదారు / నిందితుడు మృతుడి మొబైల్ ఫోన్ మరియు నగదును లాక్కోవడానికి పశువుల కొట్టానికి తీసుకెళ్లడానికి ఎటువంటి కారణం లేదు.

17. నిఖిల్ చంద్ర మొండల్ వర్సెస్. డబ్ల్యు.బి.1., గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు ఈ క్రింది విధంగా పేర్కొంది:

"10. శరద్ బిర్ధిచంద్ సర్దా (శరద్ బిర్ధిచంద్ సర్దా వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ మహారాష్ట్ర 2, (1984) 4 ఎస్ సిసి 116 (ఎస్ సిసి పేజి 185, పేరాస్ 153-54) కేసులో ఈ కోర్టు చేసిన ఈ క్రింది పరిశీలనలను మనం ఈ క్రింది విధంగా ప్రస్తావించవచ్చు.

"153. ఈ నిర్ణయాన్ని నిశితంగా పరిశీలిస్తే, నిందితుడిపై కేసు పూర్తిగా రుజువు కావడానికి ముందు ఈ క్రింది షరతులను నెరవేర్చాలని తెలుస్తుంది:

(1) నేర నిర్ధారణకు రావాల్సిన పరిస్థితులను పూర్తిగా నిర్ధారించాలి.

ఇక్కడ గమనించవలసిన విషయమేమిటంటే, సంబంధిత పరిస్థితులు "తప్పనిసరిగా ఉండాలి లేదా " మరియు "స్థాపించబడకూడదు" అని సూచించింది.

శివాజీ సహబ్రావ్ బోబాడే వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ మహారాష్ట్ర 3 కేసులో ఈ కోర్టు చెప్పినట్లుగా "రుజువు చేయబడవచ్చు" మరియు "రుజువు చేయబడాలి లేదా రుజువు చేయాలి" మధ్య వ్యాకరణపరమైన వ్యత్యాసం మాత్రమే కాదు, చట్టపరమైన వ్యత్యాసం కూడా ఉంది: ఇక్కడ ఈ క్రింది పరిశీలనలు జరిగాయి : (ఎస్.సి.సి పేరా 19, పుట 807)

19. ... ఖచ్చితంగా, కోర్టు దోషిగా నిర్ధారించడానికి ముందు నిందితుడు దోషిగా ఉండాలి మరియు ఉండకూడదు అనేది ఒక ప్రాథమిక సూత్రం మరియు "ఉండవచ్చు" మరియు "ఉండాలి" మధ్య మానసిక దూరం సుదీర్ఘంగా ఉంటుంది మరియు అస్పష్టమైన ఊహలను ఖచ్చితమైన నిర్ధారణల నుండి విభజిస్తుంది.

(2) అలా నిర్ధారించబడిన వాస్తవాలు నిందితుని నేరం యొక్క పరికల్పనకు మాత్రమే అనుగుణంగా ఉండాలి, అనగా, నిందితుడు దోషి అని తప్ప మరే ఇతర పరికల్పనపై వాటిని వివరించకూడదు,

(3) పరిస్థితులు నిర్ణయాత్మక స్వభావం మరియు ధోరణి కలిగి ఉండాలి,

(4) వారు రుజువు చేయవలసిన పరికల్పన మినహా సాధ్యమయ్యే ప్రతి పరికల్పనను మినహాయించాలి, మరియు

(5) నిందితుల నిర్దోషిత్వానికి అనుగుణంగా నిర్ధారణకు సహేతుకమైన ఆధారం ఇవ్వకుండా, మానవ సంభావ్యతలో ఈ చర్యను నిందితులు చేసి ఉంటారని చూపించేంత పరిపూర్ణమైన సాక్ష్యాధారాల వలయము ఉండాలి.

154. ఈ ఐదు బంగారు సూత్రాలు, మనం అలా చెప్పగలిగితే, సందర్భోచిత సాక్ష్యాల ఆధారంగా ఒక కేసు యొక్క రుజువు యొక్క పంచశీల్ను కలిగి ఉంటాయి.

11. నేర నిర్ధారణకు రావడానికి గల పరిస్థితులను పూర్తిగా నిర్ధారించాలని ఈ కోర్టు అభిప్రాయపడినట్లు గమనించవచ్చు.సంబంధిత పరిస్థితులను "తప్పనిసరిగా లేదా చేయాలి" మరియు "స్థాపించకూడదు" అని అభిప్రాయపడింది. కేవలం వ్యాకరణపరమైనదే కాదు, "రుజువు చేయబడవచ్చు" మరియు "నిరూపించబడాలి లేదా రుజువు చేయాలి" మధ్య చట్టపరమైన వ్యత్యాసం కూడా ఉందని అభిప్రాయపడింది. అలా నిరూపితమైన వాస్తవాలు నిందితుల నేరారోపణ పరికల్పనకు మాత్రమే అనుగుణంగా ఉండాలని, అంటే నిందితుడు దోషి అని తప్ప మరే ఇతర పరికల్పనపై వాటిని వివరించరాదని అభిప్రాయపడింది. పరిస్థితులు నిర్ణయాత్మక స్వభావం మరియు ధోరణి కలిగి ఉండాలని, రుజువు చేయడానికి ప్రయత్నించినవి మినహా సాధ్యమయ్యే ప్రతి పరికల్పనను మినహాయించాలని, నిందితుల నిర్దోషిత్వానికి అనుగుణంగా నిర్ధారణకు సహేతుకమైన ఆధారాలను వదిలిపెట్టకుండా, అన్ని మానవ సంభావ్యతలో ఈ చర్యను నిందితులు చేసి ఉంటారని చూపించడానికి తగినంత సాక్ష్యాల వలయం ఉండాలని అభిప్రాయపడింది.

12. అనుమానం ఎంత బలంగా ఉన్నా, సహేతుకమైన సందేహాలకు అతీతంగా రుజువు చేయకూడదనేది న్యాయ సూత్రం. ఈ మార్గదర్శక సూత్రాల వెలుగులో, మనం ప్రస్తుత కేసును పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి.

13. ప్రాసిక్యూషన్ కేసు ప్రాథమికంగా మానిక్ పాల్ (PW 10), ప్రవత్ కుమార్ మిశ్రా (PW 11), కన్నై సిహెచ్ సాహా (PW 12) ముందు అప్పీలుదారు చేసిన న్యాయేతర అంగీకారంపై ఆధారపడి ఉంది.

16. న్యాయేతర నేరారోపణ బలహీనమైన సాక్ష్యం అనేది చట్టం యొక్క స్థిరమైన సూత్రం. న్యాయేతర నేరారోపణ అనుమానాస్పద పరిస్థితులతో చుట్టుముట్టినప్పుడు, దాని విశ్వసనీయత సందేహాస్పదంగా మారుతుందని మరియు దాని ప్రాముఖ్యతను కోల్పోతుందని అభిప్రాయపడింది. ఇటువంటి న్యాయేతర నేరారోపణలపై ఆధారపడే ముందు కోర్టు సాధారణంగా స్వతంత్ర విశ్వసనీయ ధృవీకరణ కోసం చూసే జాగ్రత్త నియమమని కూడా అభిప్రాయపడింది. న్యాయవ్యతిరేక నేరారోపణల ఆధారంగానే శిక్షలు పడతాయనడంలో ఎలాంటి సందేహం లేదని, కానీ స్వభావరీత్యా అది బలహీనమైన సాక్ష్యమని పేర్కొంది.

18. అదేవిధంగా రామ్ శరణ్ చతుర్వేది వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ మధ్యప్రదేశ్ కేసులో గౌరవ సుప్రీంకోర్టు పేరా నెం.26లో ఈ క్రింది విధంగా తీర్పునిచ్చింది.

"26. ప్రాసిక్యూషన్ కథను అంగీకరిస్తూ, ట్రయల్ కోర్టు, అలాగే హైకోర్టు అప్పీలుదారునిపై కేవలం అనుమానం ఆధారంగా ముందుకు సాగాయి, ఈ కోర్టు తన్విబెన్ పంకజ్ కుమార్ దివేటియా వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ గుజరాత్ 5 ఈ విధంగా హెచ్చరించింది:

45. సందర్భోచిత సాక్ష్యాల ఆధారంగా దోషిగా నిర్ధారించే సూత్రం ఈ కోర్టు యొక్క అనేక తీర్పులలో సూచించబడింది మరియు ప్రతి నేరారోపణ సందర్భాన్ని విశ్వసనీయమైన మరియు ఖచ్చితమైన సాక్ష్యాల ద్వారా స్పష్టంగా స్థాపించాలని మరియు అలా రుజువు చేయబడిన పరిస్థితులు ఒక సంఘటనల గొలుసును ఏర్పరచాలి, దీని నుండి నిందితుడి నేరం గురించి సురక్షితంగా నిర్ధారణకు రాగలరు మరియు మరే ఇతర అంశాలను రూపొందించకూడదు. అపరాధానికి వ్యతిరేకంగా పరికల్పన సాధ్యమవుతుంది. సందర్భోచిత సాక్ష్యాలపై ఎక్కువగా ఆధారపడిన కేసులో, చట్టపరమైన రుజువు స్థానంలో ఊహాగానాలు లేదా అనుమానం ప్రవేశించే ప్రమాదం ఎల్లప్పుడూ ఉంటుందని ఈ కోర్టు స్పష్టంగా హెచ్చరించింది. సంఘటనల ఆధారంగాలో వివిధ పరిస్థితులు స్పష్టంగా నిర్ధారించబడ్డాయని మరియు నిందితుల నిర్దోషిత్వానికి సహేతుకమైన సంభావ్యతను తోసిపుచ్చే విధంగా ఇటువంటి సంఘటనలు పూర్తయ్యాయని కోర్టు తనను తాను సంతృప్తిపరచుకోవాలి. ముఖ్యమైన లింకు ఋజువు లేనప్పుడు, పరిస్థితుల గొలుసు తెగిపోతుందని మరియు ఇతర పరిస్థితులు అన్ని సహేతుకమైన అనుమానాలకు మించి నిందితుల నేరాన్ని

ఏ విధంగానూ నిరూపించలేవని సూచించబడింది. కోర్టు అప్రమత్తంగా ఉండాలని, కొన్నిసార్లు అనుమానం చట్టపరమైన రుజువు స్థానాన్ని ఆక్రమించుకునే ప్రమాదాన్ని నివారించాలని, తెలియకుండానే ఇది నైతిక నిశ్చయతకు మరియు చట్టపరమైన రుజువుకు మధ్య ఒక చిన్న అడుగు కావచ్చునని అభిప్రాయపడింది. "నిజం కావచ్చు", "నిజం కావాలి" మధ్య సుదీర్ఘ మానసిక దూరం ఉందని, అదే ఊహాగానాలను ఖచ్చితమైన నిర్ధారణల నుండి విడదీస్తుందని ఈ కోర్టు సూచించింది. (జహర్లాల్ దాస్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ ఒరిస్సా (1991) 3 SCC 27).

19. అదేవిధంగా, చంద్రు వర్సెస్ స్టేట్ కేసులో గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు (పేరా నెంబర్ 9 మరియు 10 లో డిప్యూటీ సూపరింటెండెంట్ ఆఫ్ పోలీస్ సిబి సిఐడి 6 ద్వారా ప్రాతినిధ్యం వహించింది) ఈ క్రింది విధంగా పేర్కొంది:

"9. ఈ కేసుకు ప్రత్యక్ష సాక్షులు ఎవరూ లేరని, ఇది సందర్భోచిత సాక్ష్యాల ఆధారంగా నమోదైన కేసు అని పేర్కొన్నారు. సందర్భోచిత సాక్ష్యాల పరిశీలనకు సంబంధించిన చట్టం హనుమంత్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ మధ్యప్రదేశ్ (1952) 2 ఎస్.సి.సి 71 లో స్పష్టంగా పేర్కొనబడింది, దీనిలో ఈ కోర్టు ఈ క్రింది విధంగా పేర్కొంది: (ఎఐఆర్ పేజీలు 345-46, పేరా 10)

"10. ... సాక్ష్యాధారాలు సందర్భోచిత స్వభావం కలిగిన సందర్భాల్లో, నేరం నిర్ధారణకు రావాల్సిన పరిస్థితులను ముందుగా పూర్తిగా నిర్ధారించాలని, అలా నిర్ధారించిన వాస్తవాలన్నీ నిందితుడి నేరం యొక్క పరికల్పనకు మాత్రమే అనుగుణంగా ఉండాలని గుర్తుంచుకోవడం మంచిది. మళ్ళీ, పరిస్థితులు నిర్ణయాత్మక స్వభావం మరియు ధోరణి కలిగి ఉండాలి మరియు అవి ప్రతి పరికల్పనను మినహాయించే విధంగా ఉంటే, కానీ నిరూపించబడతాయి. మరో మాటలో చెప్పాలంటే, నిందితుల నిర్దోషిత్వానికి అనుగుణంగా ఒక నిర్ధారణకు సహేతుకమైన ఆధారాన్ని విడిచిపెట్టకుండా, మానవ సంభావ్యతలో నిందితుడు ఈ చర్య చేసి ఉంటాడని చూపించే విధంగా సాక్ష్యాధారాలు అనుగుణంగా ఉండాలి.

10. ఈ చట్టాన్ని నిరంతరం పాటిస్తున్నారు మరియు అధికారుల సమావేశంలో పునరావృతమయ్యారు. అధికారులందరినీ సంప్రదించాల్సిన అవసరం లేదు. ఏదేమైనా, సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ విల్స్ యొక్క విల్స్ ఆన్ సందర్భోచిత సాక్ష్యం (ఆరవ అధ్యాయం) [బటర్వర్త్స్, సెవెన్త్ ఎడిన్, పేజీలు 296-329 వద్ద.] ను మనం ప్రస్తావించవచ్చు, దీనిలో అతను సందర్భోచిత సాక్ష్యాల విషయంలో ప్రత్యేకంగా పాటించవలసిన ఈ క్రింది నియమాలను నిర్దేశించాడు:

"రూల్ 1: ఏదైనా చట్టపరమైన నిర్ధారణకు ఆధారమని ఆరోపించబడిన వాస్తవాలు స్పష్టంగా రుజువు చేయబడాలి, మరియు సహేతుకమైన సందేహాలకు తావులేకుండా వాస్తవాంశంతో సంబంధం కలిగి ఉండాలి....

రూల్ 2 : చట్టపరమైన జవాబుదారీతనాన్ని సూచించే ఏదైనా వాస్తవం ఉనికిని నొక్కిచెప్పే పార్టీపై రుజువు భారం ఎల్లప్పుడూ ఉంటుంది....

రూల్ 3 : అన్ని సందర్భాల్లోనూ, ప్రత్యక్ష లేదా సందర్భోచిత సాక్ష్యాలు ఏవైనా, కేసు స్వభావం అంగీకరించే ఉత్తమ సాక్ష్యాలను పొందుపరచాలి.

రూల్ 4: నేర నిర్ధారణను సమర్థించడానికి, నిక్షిప్త వాస్తవాలు నిందితుని నిర్దోషిత్వానికి పొంతన లేనివిగా ఉండాలి మరియు అతని నేరం తప్ప మరే ఇతర సహేతుకమైన పరికల్పనపై వివరణ ఇవ్వలేకపోవచ్చు.

రూల్ 5: నిందితుడి నేరానికి సంబంధించి సహేతుకమైన సందేహం ఉంటే, నిర్దోషిగా ప్రకటించే హక్కు అతనికి ఉంది."

20. కేసు యొక్క పైన పేర్కొన్న వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులు మరియు పైన ఉదహరించిన నిర్ణయాలలో వివరించిన న్యాయ సూత్రాల దృష్ట్యా, మృతుడి మరణం అప్పీలుదారు/ నిందితుడి చేతిలో జరిగినట్లు ప్రాసిక్యూషన్ తన కేసును సహేతుకమైన సందేహాలకు అతీతంగా నిరూపించలేకపోయిందనే నిర్ధారణకు రావడానికి మాకు ఎటువంటి సంకోచం లేదు. ఉన్న సందేహం యొక్క ప్రయోజనం అప్పీలుదారు/ నిందితుడికి అనుకూలంగా ఉండాలి. అందువల్ల, అప్పీలుదారు / నిందితుడికి సంబంధించి ట్రయల్ కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు మరియు శిక్షను కొనసాగించడం మాకు కష్టంగా ఉంది. దీని ప్రకారం మహబూబ్ నగర్ జిల్లా గద్వాలలోని 3వ అదనపు జిల్లా, సెషన్స్ కోర్టు 2013 సెషన్స్ కేసు నెం.464లో 10.03.2014న ఇచ్చిన తీర్పును, శిక్షను రద్దు చేయబడింది. అప్పీలుదారు/నిందితుడు తనపై మోపబడిన అభియోగాల నుండి నిర్దోషిగా విడుదల చేయబడతాడు, మరియు అప్పీలుదారుడు/నిందితుడు ఏ సందర్భంలోనూ అవసరం లేకుండా జైలు నుండి విడుదల చేయబడాలని ఆదేశించబడినది.

21. దీని ప్రకారం అప్పీలు అనుమతించబడినది. ఖర్చులు లేవు.

22. దీనికి కొనసాగింపుగా పెండింగ్లో ఉన్న ఇతర దరఖాస్తులు ఏవైనా ఉంటే వాటిని ముగించబడతాయి.

పి. శమ్ కోషి, న్యాయమూర్తి

సాంబశివరావు నాయుడు, న్యాయమూర్తి

★★★★